

Warszawa, dnia 1 kwietnia 2019 r.

Poz. 285

**UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 21 marca 2019 r.

w 100-lecie powołania Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie

100 lat temu – krótko po odzyskaniu niepodległości w roku 1918 – rząd Polski w dniu 8 kwietnia 1919 r. podjął decyzję o powołaniu Akademii Górniczej w Krakowie. Ta szybka decyzja wynikała z wielkich potrzeb budowanej polskiej gospodarki oraz polskich struktur państwa i była możliwa, ponieważ starania o utworzenie Akademii Górniczej w Krakowie trwały od wielu lat.

W 1912 r. grupa wybitnych inżynierów i działaczy górniczych pod przewodnictwem Jana Zarańskiego wszczęła zabiegi o zgodę na powołanie w Krakowie wyższej uczelni kształcącej inżynierów górnictwa. Starania te zostały zwieńczone powodzeniem i w 1913 r. Ministerstwo Robót Publicznych w Wiedniu powołało Komitet Organizacyjny Akademii Górniczej, którego przewodniczącym został profesor UJ Józef Morozewicz. 31 maja 1913 r. cesarz Franciszek Józef I zatwierdził utworzenie wyższej szkoły górniczej w Krakowie. „Wskutek wybuchu wojny nie otwarto Akademii Górniczej, cała sprawa odroczonej do spokojnych czasów, 21 marca 1915 r.” – jak zapisano w dokumentach krakowskiego Magistratu.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. Komitet Organizacyjny podjął ponownie pracę i 8 kwietnia 1919 r. Rada Ministrów pod przewodnictwem Ignacego Jana Paderewskiego podjęła uchwałę w sprawie założenia i uruchomienia Akademii Górniczej w Krakowie. 1 maja 1919 r. Naczelnik Państwa Józef Piłsudski mianował jej pierwszych profesorów, a 20 października 1919 r. dokonał uroczystego otwarcia Akademii Górniczej w auli Uniwersytetu Jagiellońskiego. 15 czerwca 1923 r. położono kamień węgielny pod budowę gmachu głównego Akademii Górniczej. Uczelnia szybko osiągnęła wysoki poziom kształcenia, wchodząc do grona najlepszych europejskich szkół górniczych, a jej pracownicy naukowcy uzyskiwali w wielu specjalnościach wyniki o doniosłym znaczeniu. Od samego początku swego istnienia uczelnia współpracowała z przemysłem.

Dalszy rozwój Akademii Górniczej przerwał wybuch II wojny światowej. Wśród 184 aresztowanych przez gestapo profesorów krakowskich uczelni, w ramach akcji „Sonderaktion Krakau” rozpoczętej 6 listopada 1939 r., znalazło się 18 profesorów i 3 docentów Akademii Górniczej, a więc prawie całe ówczesne grono uczonych. Elita naukowa została deportowana do niemieckich obozów koncentracyjnych w Sachsenhausen-Oranienburg i Dachau. W latach 1939–1945 gmach główny Akademii Górniczej zajął okupacyjny rząd niemieckiej Generalnej Guberni. Mienie uczelni uległo wówczas kompletnej grabieży i dewastacji, a rzeźba św. Barbary została rozbita przez zrzucenie z dachu budynku głównego. Dzięki ofiarności pracowników udało się uratować jedynie część księgozbioru. Działalność Akademii Górniczej zeszła do konspiracyjnego podziemia, a władze rektorskie starały się stworzyć prowizoryczną bazę lokalową i materialną.

W pierwszych miesiącach 1945 r. krakowska Akademia Górnicza była w pełni zorganizowaną uczelnią techniczną. Stała się ośrodkiem pomocy dla innych wyższych szkół technicznych. W 1947 r. podjęto uchwałę o zmianie nazwy uczelni na „Akademia Górniczo-Hutnicza”, której formalne zatwierdzenie przez władze nastąpiło w 1949 r., a w 1969 r. uczelnia otrzymała imię Stanisława Staszica.

14 grudnia 1981 r. społeczność akademicka AGH pod przywództwem „Solidarności” zaprotestowała przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego i stłumieniu wywalczonej wolności. NSZZ „Solidarność” AGH był jedyną w Krakowie i jedną z kilku w kraju organizacji uczelnianych, które zorganizowały strajki okupacyjne w pierwszych dniach stanu wojennego. Po roku 1989 uczelnia włączyła się w proces zachodzących przemian. W 1999 r. na gmachu budynku głównego stanęła ponownie figura św. Barbary, poświęcona 17 czerwca tego roku przez świętego Jana Pawła II, Doktora Honoris Causa AGH, w obecności pracowników i studentów.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, podejmując uchwałę w 100. rocznicę powołania Akademii Górniczej w Krakowie, chce uczcić zasługi i codzienny trud wielu pokoleń pracowników i absolwentów AG i AGH, którzy dobrze przysłużyli się Polsce. Chcemy, aby kolejne pokolenia związane z AGH przyczyniały się do rozwoju społecznego i gospodarczego naszego Narodu i Państwa. Mamy nadzieję, że dalszy rozwój Akademii Górniczo-Hutniczej dobrze wpisze się w niezwykle dynamiczny rozwój techniki i technologii, w budowę społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy, obejmujących wszystkie obszary naszego życia.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *S. Karczewski*